

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras

Miškotyros mokslų krypties tyrėjai atskleidė miško bendrųjų formavimosi, floros ir faunos sąveikos dėsningumus, miškų ekosisteminę ir genetinę struktūrą, evoliucinę kilmę. Miško tipologijos, selekcijos, atkūrimo ir ugdymo, apsaugos, miškotvarkos tyrimai leido sukurti tvarių bei produktyvių medynų formavimo ir miškų ūkio tvarkymo sistemą. Inžinerijos mokslininkai sukūrė daug žemės ūkio mašinų ir įrenginių technologinių procesų, atliko jų valdymo ir sąveikos su aplinka tyrimų – pradedant elementariais žemės padargais, baigiant per palydovą valdomų preciziškų, robotizuotų žemės ūkio mašinų sistemomis. Derinant aplinkosaugos ir ūkinės veiklos poreikius, sukurtos ir įdiegtos žemių sausinimo sistemos, dabar jos pertvarkomos į reguliuojamo drenažo sistemas. Veterinarijos ir zootechnikos mokslo kryptių mokslininkai sukūrė modernių gyvū-

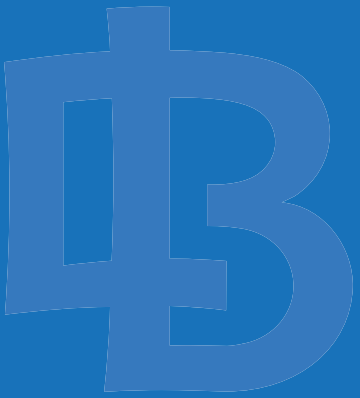
nų veislių, veisimo, šėrimo, laikymo, ligų prevencijos bei gydymo technologijų ir ES standartus atitinkančią veterinarinę bei maisto kontrolės sistemą, sudariusią sąlygas lietuviškus maisto produktus, gyvūnus ir pašarus eksportuoti į daugiau kaip 150 pasaulio šalių. Kasmet žemės ūkio srities mokslininkai publikuoja per 150 mokslinių straipsnių tarptautiniuose žurnaluose, sukuria 10–25 lauko, sodo, daržo ir dekoratyvinių augalų veisles. Per pastaruosius 25 m. jų darbai įvertinti 15 nacionalinių mokslo premijų. Sukauptos žinios naudojamos plėtojant žemės ūkį – svarbų Lietuvos ekonomikos sektorių, užtikrinant racionalų gamtinių išteklių naudojimą, saugant švarią gamtinę aplinką ir gyventojus aprūpinant maistu, o pramonę žaliavomis.

Prof. habil. dr. Zenonas Dabkevičius

Tvarkomas pušynas

Modernus obelių sodas

Informacija Lietuvos banke:
tel. (8 5) 268 0316
el. p. gpd@lb.lt; www.lb.lt
Monetų galima įsigyti
Lietuvos banko
e. parduotuvėje
www.monetos.lb.lt

Monetos nukaldintos
UAB Lietuvos monetų kalykloje
www.lithuanian-mint.lt

Lietuviškos kolekcinės
monetos

LIETUVOS MOKSLAS

Žemės ūkio mokslas

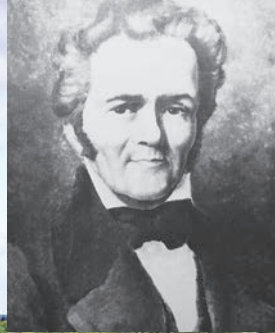
Lietuviškos kolekcinės monetos © Lietuvos bankas, 2020

Dizaineris Liudas Parulskis
Leidinyje panaudotos nuotraukos iš Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro, Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos ir Gyvulininkystės instituto, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Žemdirbystės instituto archyvų, Valentino Aleksos archyvo (VAA), Kauno apskrities viešosios bibliotekos (KAVB) archyvo ir Visuotinės lietuvių enciklopedijos (VLE; vwww.vle.lt)

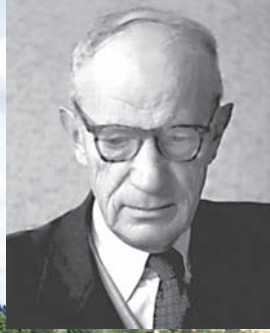
Spausdino UAB „INDIGO print“
www.indigoprint.lt
Išleido Lietuvos bankas
Gedimino pr. 6, 01103 Vilnius

Prof. Mykolas Očapovskis
(Maksymilian Fajans, grafika, VLE)

Prof. Juozas Tonkūnas (VLE)

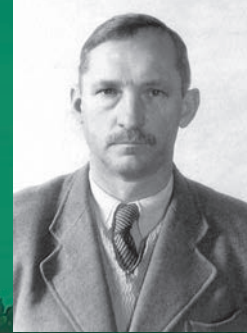
Prof. Dionizas Rudzinskas (VLE)

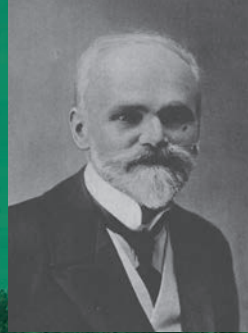
Prof. Viktoras Ruokis (VLE)

Prof. Petras Vasinauskas (VLE)

Prof. Povilas Matulionis (KAVB)

Prof. Konradas Juozas Aleksa (VAA)

Žemės ūkio mokslas

Žemės ūkio mokslas yra viena iš šešių Lietuvoje plėtojamų žinių kūrimo sričių. Jo pradžia siejama su Žemės ūkio katedros įsteigimu Vilniaus universitete (1819 m.) ir prof. M. Očapovskio atliktais pirmaisiais agronomijos tyrimais. Sodininkystės moksliniai tyrimai pradėti prof. A. Hrebnickiui Ignalinos r. 1890–1904 m. įveišus pomologinį sodą.

Lauko augalų selekcija pradėta 1922 m. prof. D. Rudzinskui įkūrus Dotnuvos selekcijos stotį. Sisteminiai augalininkystės tyrimai pradėti 1923 m. įkūrus Dotnuvos bandymų stotį (D. Rudzinskas, prof. J. Kriščiūnas ir kt.). 1924 m. įsteigus Žemės ūkio akademiją, Dotnuvoje intensyviau plėtoti agronomijos (profesorai J. Tonkūnas, V. Ruokis, S. Nacevičius, V. Vilkaitis ir kt.), inžinerijos (A. Kundrotas ir kt.) ir miškininkystės (prof. P. Matulionis ir kt.) mokslai. Reikšmingu agronominiu tyrimų rezultatu buvo pasiekta 1927 m. įkūrus žemės ūkio tyrimų įstaigą su bandymų stočių tinklu (prof. J. Kriščiūnas ir kt.), o veterinarijos ir zootechnikos – 1936 m. Kaune atidarius Veterinarijos akademiją (prof. K. J. Aleksa ir kt.).

Po II pasaulinio karo atkuriant šalies žemės ūkį padidėjo mokslinių tyrimų poreikis. Lietuvos mokslų akademijoje Vilniuje 1945 m. įsteigtas Žemės ūkio institutas; 1952 m. jis reorganizuotas į Žemdirbystės ir dirvožemio bei Gyvulininkystės

Vytauto Didžiojo universiteto
Žemės ūkio akademija

ir veterinarijos institutus. Žemės ūkio akademijos (nuo 1945 m. Kaune) profesūra ir dėstytojai įnešė svarų indėlį į aukštojo mokslo vystymą ir žemės ūkio mokslų plėtrą. Ją paskatino ir įkurti institutai: Miškų Girionyse ir Melioracijos Vilainiuose (1950 m.), Žemės ūkio mechanizacijos ir elektrifikacijos Raudondvaryje, Veterinarijos Kaišiadoryse (1956 m.) ir Žemės ūkio ekonomikos Vilniuje (1959 m.). Agronomijos mokslų tyrimai suintensyvėjo 1956 m. Dotnuvoje įkūrus Žemdirbystės institutą, sujungusį visas veikusias bandymų stotis, ir 1987 m. Babtuose įsteigus Sodininkystės ir daržininkystės institutą. Atkūrus Nepriklausomybę žemės ūkio mokslai atsinaujino kokybiškai, atsivėrė naujų tyrimų ir tarptautinių ryšių galimybės. Pastaruoju metu žemės ūkio mokslai plėtojami Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centre, Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijoje ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijoje, kur sutelkta šiuolaikinė mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos infrastruktūra. Daug iškilių mokslininkų kuria žinias, ugdo kvalifikuotus specialistus ne tik moksliniam darbui, bet ir verslui bei valstybės tarnybai. Žemės ūkio mokslas pasiekė daug svarių laimėjimų. Agronomijos krypties mokslininkai sukūrė dirvožemio pažinimo, diagnostikos ir vertinimo metodus, susistemino gausius jo

Karuselinė karvių melžimo aikštelė.
© žurnalas „Mano ūkis“

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija

Vertinamos Lietuvos juodgalvės avys

Žemaitukų veislės arkliai

įvairovės ir kokybės kitimo duomenis. Tai leidžia juos tikslingai naudoti ir saugoti dirvožemio derlingumo potencialą. Sukurtos ir įdiegtos modernios derlingumą didinančios intensyvios, tausojančios ir ekologinės lauko, sodo ir daržo augalų auginimo, žaliavų perdirbimo technologijos, tarptautinėje rinkoje konkurencingi inovatyvūs maisto, pašarų ir pramonės produktai. Augalų selektininkai, genetikai ir biotechnologai, taikydami klasikinius ir inovatyvius metodus, sukūrė per 350 lauko ir 300 sodo bei daržo augalų veislių.

Žeminių kviečių selekciniai
auginiai Visvaldo Grauslio
nuotrauka